

Preek gehouden op zondag 14 april 2024
in de Westerkerk Amsterdam
Micha 4:1-5 Johannes 21:15-24
door ds. Herman Koetsveld

Een tweeluik; dat woord kwam bij mij op toen ik beide lezingen voor deze 3^e zondag van Pasen op me in liet werken. Twee teksten waarvan ik in eerste instantie dacht: wat hebben die nou met elkaar te maken? En dat in de context van deze tijd boordenvol berichten van geweld, haat en polarisatie. En ja, nooit vergeten, ook in de context van de vraag van Pasen: hoe verder na dat alles op zijn kop zettende bericht over de verschijningen van de gekruisigde, in eerste instantie aan rouwende vrouwen en wat later aan zijn terneergeslagen leerlingen? Die vraag die altijd blijft klinken: wat betekent het, navolger van Jezus van Nazareth te zijn in het vermoeden, het al dan niet twijfelende vertrouwen, dan wel het rotsvaste geloof dat God in hem geen mens overlaat aan de leegte van de dood?

Het eerste deel van het tweeluik is die weergaloze tekst van de profeet Micha, opgetekend ergens zo rond 700 voor Christus toen het noordelijk deel van Israël ingenomen was door de Assyriërs en het er voor het zuidelijke gelegen Judea en de hoofdstad Jeruzalem steeds somberder begon uit te zien. Die Micha is niet van het gepolijste soort: plattelander, recht voor zijn raap, zegt gewoon wat hij gelooft te moeten zeggen.

Als je zijn hele boekje leest dan kan dat ook zo een op een gezegd worden richting de geweldplegers van onze tijd die ter wille van de macht geen enkele boodschap meer hebben aan recht en vrede en bovenal de menselijkheid en barmhartigheid. Micha veegt de vloer aan met machthebbers en al hun aanhang die middels dood en verderf hun doelen denken te kunnen behalen. Nee, er is niets nieuws onder de zon. Micha's boodschap is actueler dan actueel: afgelopen nacht was er de grote aanval van Iran op Israël met raketten en drones als reactie op het bombarderen door Israël van de Iraanse ambassade in Damascus. Het is met Gaza al compleet uit de hand gelopen, maar het kan nog veel erger worden.

Ik weet niet hoe het jullie vergaat, maar wat kun je je zelf verliezen in de overmaat aan diep-verontrustende berichten die vanuit alle hoeken en gaten van onze wereld, inclusief de ontwikkelingen in onze eigen samenleving en stad tot je komt. Micha is een snoeihard realist: niemand

ontkomt aan zijn keiharde waarschuwingen en analyses van zijn tijd. De hele bliksemse bende gaat overhoop en ondersteboven. Als een akker die zal worden omgeploegd, zegt hij met zijn boerse beeldspraak.

Maar dan, ineens, plotsklaps kantelt alles. Want na die onvermijdelijke omploegerij, nadat de hele samenleving ondersteboven is gegaan ziet hij een totaal nieuw perspectief. Zo nieuw, en zo anders en zo hoopvol dat het tot op vandaag, dwars tegen alle tendensen van oplopende spanningen en uit de hand lopende conflicten in, een grootse bron van inspiratie is en altijd zal blijven. Inspiratie in de letterlijk zin: dat daarin de Geest spreekt dat het Godzijdank anders mag en zal worden in onze wereld. De verenigde naties die zo hartgrondig verdeeld zijn worden nu werkelijk in de weg die de Eeuwige wijst tot verenigde naties. En dan zal gebeuren wat geen sterveling toe en nu voor mogelijk houdt, dan worden de zwaarden omgesmeed tot ploegijzers, de houwitzers en tanks tot landbouwvoertuigen.

Deze stip, dit oriëntatiepunt aan de horizon waar het naartoe mag gaan: elk mens onder haar, onder zijn wijnrank en vijgenboom, door niemand opgeschrikt. Deze vrede in God. Zo'n vrede voor alle mensen, alle volken. Geschilderd niet als een onhaalbare droom voor mensen die niet helemaal begrijpen hoe het leven in elkaar zit. Maar als ijkpunt en doel voor al het menselijk handelen. Hier gaat het op aan. Hier moet het op aan, zegt de Eeuwige.

Dit eerste paneel van het tweeluik. Je wrijft je ogen er bij uit. Je haalt je hart er meer dan aan op. Dankjewel Micha, dat je opstaat en dan je knalharde en buitengewoon verontrustende kritiek gaat uiten, ook op ons en onze samenleving. En dankjewel Micha dat je het dan ook aan durft om je visioen van vrede evengoed en met zoveel kracht en kwetsbaarheid ons voor te houden. Goed kijken, zou ik zeggen naar dit eerste paneel. Prent het in je hart.

Tweede paneel: Johannes schildert ons een totaal ander beeld. Op het eerste gezicht dan. Klein, intiem en persoonlijk. Sowieso is het opmerkelijk dat het tot ons is gekomen, want hij had zijn verhaal al eerder afgesloten na de verschijning van Jezus in Jeruzalem, acht dagen na die gedenkwaardige Paasmorgen, nu Jezus ook verschijnt aan de weifelende leerling Thomas met zijn alleszeggende belijdenis richting de

Opgewekte: 'Mijn Heer en mijn God. Met die laatste woorden van Jezus aan ons adres: Zalig zij, die niet gezien hebben en toch geloven'.

Maar dan komt er dus toch nog een verhaal. Sommige Bijbelgeleerden denken dat een aantal kopieerders nog wat ruimte in hun boekrol over hadden en dit verhaal dan kennelijk de rond deed over de positie van Petrus wel passend vonden als een soort epiloog, een naschrift van formaat.

De schildering is nu die aan het meer van Tiberias, waar de Marcus en Mattheüs ook al over spraken dat daar nog een ontmoeting met de Opgestane zou zijn. Driemaal vraagt Jezus aan Petrus of hij hem lief heeft. Er was nogal wat gebeurd tussen die twee. Petrus die hardgrondig had geprotesteerd tegen Jezus' woorden dat hij zou moeten lijden en sterven in Jeruzalem. Maar dan ook op de derde dag zou opstaan uit de dood. Petrus die vervolgens in die vreselijke nacht na Jezus' arrestatie drie keer werd aangesproken op zijn relatie met die opgepakte Messias-achtige oproerkraaier en het vervolgens vloekend en wel had ontkend. En toen direct daarop een haan kraaide had hij zich Jezus' voorspellende woorden herinnerd dat hij hem inderdaad verloochenen zou.

Ja, er zit veel ruis tussen die twee. 'Heb je mij lief?' vraagt Jezus. Drie keer deze vraag. En evenzo vaak, maar dan met steeds meer nadruk: 'U weet toch alles, U weet toch hoe ik U liefheb?' 'Hoed mijn schapen', zegt Jezus. Ga zorgdragen in mijn naam. Wees als een herder voor de mensen die op je pad komen. Ga hen voor op de weg van de liefde. Nee, je levenspad zal niet gemakkelijk en aan het einde zelfs dramatisch zijn, maar dit mag je onderweg doen in mijn naam: mij volgen, mijn representant zijn, alles wat ik je geleerd heb nu op jouw beurt gaan doorgeven.

Jezus geeft Petrus in drievoud zijn vertrouwen terug. Hij herstelt de band. Niet de ontkenning vanuit de angst Jezus te kennen en de innerlijke schade die dat heeft opgeleverd mag het laatste woord zijn, maar dit: de bevestiging van de band van de liefde en de daaruit voortvloeiende. Petrus mag bevrijd en wel, met het aan hem hernieuwde en geschonken vertrouwen verder. In Jezus' naam.

Kijk goed, zo passen die twee panelen van het tweeluik bij elkaar. Die ogenschijnlijk 'kleine' en diepersoonlijke beweging tussen Jezus en Petrus schept een nieuwe toekomst die voorwaarde is voor wat Micha

voor zich zag: dat mensen, bevolkingsgroepen en volken in het licht van de liefde en dus ook altijd vanuit de vergeving en verzoening over dat wat zo grondig mis kan gaan een nieuwe toekomst van vrede in en door de Eeuwige tegemoet mogen gaan.

Dankjewel Johannes-redacteur, dat je dit verhaal nog toegevoegd hebt, anders zouden we zomaar kunnen denken dat het niet goed was gekomen tussen Jezus en Petrus. En o ja, dankjewel dat je ook dit echt laatste verhaal bent begonnen en hebt verbonden, nog een keer met een maaltijd waar het brood en de beker zijn rondgegaan.

Dat doet ons goed, in onze zo spannende tijd als ook wij, als navolgers van Christus en antwoordend op zijn uitnodiging om hem te blijven gedenken brood en wijn delen. En daarmee en daarin een voorschot nemen op die morgen van vrede voor alle mensen, voor alle volken voor alle in de Eeuwige verenigde naties. Godzijdank. Amen.